

Орто бөлөххө аһаҕас дьарык.

Темата: «Хаар уонна уу алыптара.»

Уобаластар алтыыылары: коммуникация, познание, творчество, физкультура, тылы сайыннарыы.

Ньымата: оонньуу технологията,

Керунэ: чинчийи.

Туттуллар тэрил: проектор, 2 биэдэрэ хаар, 3 остуол, сиитэ, хамыйах, поднос, баата дискэтэ, нэлэгэр иһит, 2 кувшинна уу, үтүлүктэр, «биирдэ туттуллар иһиттэр», фен, ложка, 6 кыра хаппахтаах банка, уу, А2 кумааҕы, киистэ, гуашь., тэрээпкэ, губка.

Дьарыкка бэлэмнэни улэ: Кыбын дьыл кэмнэриттэн саамай ууннара, сир дойду халын хаарынан , урэх, ерус мууьунан буруллэллэр диэн билибиннэри, ырытыы.

Дьарык сыала:

- Оҕо истэр, санарар, диалокка киирэн кэпсиир, кэпсэтэр сатабылларын, өркөн өйдөрүн, бэйэ икки ардыгар быһаарсар үөрүйэхтэрин сайыннарыы. Оҕо тылын саппааһын байытыы («Дьэнкир»). Боппуруоһу таба туруоруу. Толору эппиэттирин ситиһи. Ситимнээхтик кэпсээһин.

- Чинчийи керүнгүнэн хаар, уу туьунан сананы билии. Хаары сиэбэппит, сиикэй ууну испэппит диэн кытаанах өйдөбүлү хаалларыы.

- Атын дьонно үтүнү баҕарыы, онтон дуоһуйуу, астыныы.

Дьарык хаамыыта:

1 этап (Кириитэ): билсиһи

- Үтүө күнүнэн, оҕолоор!

- Оҕолоор билэбит дуо билигин дьыл ханнык кэмэй? (Хатылааһын)

- Кыбын дьыл кэмнэриттэн биһиги Сахабыт сиригэр саамай ууннара, сир дойду халын хаарынан , урэх, ерус мууьунан буруллэллэр.

- Түмүк: иитээччи сөптөөх хоруй ылан оҕолору хайгыыр.

2 этап: Айманан-сайманан икки иһиккэ толору хаар баспыт клоун киирэр.

- Хайа, бу тоҕо дэлби айманнын клоун? Бастатан туран оҕолору кытта билсис.

К- Үтүө күнүнэн оҕолор. Мин аатым Антоша.

К- Эһиэхэ ыалдьыттыы кэлэн иһэммин бу наһаа элбэх туох эрэ сытарын баһан ыламмын эһиэхэ кэһи гынан аҕаллым. Керун эрэ оҕолоор, бу тугуй, эһиги билэбит дуо?

- (Оҕолор эппиэттиллэр).

- Оҕолоор, Антоша хаһан даҕаны кыһын буолбат сириттэн, остуоруйа дойдутуттан кэлбит. Киниэхэ хаар туһунан кэпсээн, быһааран биэрэбит дуо?

3 этап: Хаар

-Бары бу остуолга кэлэн көрүөбүн эрэ.

Хаарбыт хайдах эбитий? (Анализтааһын)

- Тымныы,

- дьүһүнэ – манан,

- сыттаах дуо?

- быһыытын уларытар (Араас формаба уган көрдөрөбүн),

- сылаас сиргэ киирдэбинэ уулар, (фенынан урдэрэн хаар уулар диэн өйдөбүлү тиэрдии),

К- (хаары ылан айаҕар угаары гынар). Ммм мин сиэн көрүөхпүн баҕардым.

- Кэбис Антоша хаары сиэбэттэр. Тоҕо сиэбэппитий оҕолоор?

- (Воронка үрдүгэр баата диискэтин уурабыт, ууллубут хаары кутабыт. Баатаза хаар кирэ хаалар). Көрдүн бу Антоша, хаарбыт тас көстүүтэ ып ыраас курдук эбит эрээри иһигэр биһи харахпытыгар мээһэ көстүбэт кир-хах, микроб бөҕө баар эбит дии?! Онон

хаары, сиикэй ууну мээнэ сиир, иһэр, айаххар угар биһиги доруобуйабытыгар кутталлаах, испит ыалдыар, үөн үөскүөн сеп. Өйдөөтүгүн дуо, эһиги эмиэ оҕолор өйдөөн биһин.

К- Өйдөөтүм, аны хаһан даһаны хаары сиэм суоза, сииеэй ууну иһиэм суза.

4 этап: Уу. Иккис остуолга тийэбит.

- Хаарбыт итиигэ киирэн хайаата? (Уулан уу буолла).

- Уу туһунан эһи тугу билэбит? (Анализтааһын)

- сыттаах- сыта суох,
- өнө- өнө суох, дьэнкир- курдат көстөр (уулаах стаканга тимэх, палочка уган көрөбүт, түннүк тааһа эмиэ курдат көстөр, целлофановай пакетка мал уган көрөбүт- эмиэ курдат көстөр ол аата дьэнкир.)
- тыабын истэбит,
- тутан хаһан көрөбүт, ол аата биһи уунан суунабыт, суунан ыраас буолабыт, ыраас кыһи ханнык да ыарыыга бэриммэт.

К- Уу олох умна сыстым дии. Эһиэхэ аптаах Фокус көрдөрөбүгүн дуо?

- Чэ эрэ, көрүөбүгүн эрэ. (Антоша 4 банкаға уулаах киирэр, аптаах былаатынан сабар, аптаах тылы этэр, арийбыта дьэнкир уулара өгнөммүтгэр.)

- Уубут хайдах буолла? Өнүгүн уларытта.

5 этап: Физ. Минутка.

- Билигин сынньана таарыйа оонньоохайын эрэ.

Кырыа кыһыммыт тийээн кэллэ

Табырдыа тымныы да тымныы,

Иэдэспит тонно,

Кулгаахпыт тонно,

Илиибит тонно,

Атахпыт тонно,

Ирээрибит ыстанныбыт,

Ирээрибит сүүрдүбүт.

Үөбэттэн хаар түһэр,

Сири дойдуну бүрүйдэ.

6 этап: Уруһуй. Үһүс остуолга кэлэбит (А2 илииһэ сытар, краскалар, киистэ, тэрээпкэ, баанкаға уу бэлэмнэммит.)

- Билигин оҕолор, биһиги инчэбэй кумаабыга уруһуйдуохпут. Ол иннинэ кумаабыбытын инчэбэй губканнан илитэбит, уонна сөбүлүүр дьүһүммүтүн киистэннэн түһэрэбит.

- Хайдах буолла? Инчэбэй кумаабыга дьүһүммүт тарһанна. Быдан тупсан, киэргэйэн көһүннэ дии. Туохха майгыннаата?

К- Уоаай наһаа үчүгэй хартыына буолла дии. Саһа дьыллаабы салюту санатта миэхэ. Оҕолоор бу хартыынабытын миэхэ баһаалыста бэлэхтиэххит дуу? Мин аптаах дойубар тийээн доһотторбор көрдөрүөм, эһиги тускутуһан кэпсиэм.

- Кырдьык даһаны. (Озолор үөрэ көтө бэлэхтииллэр.)

7 этап: Рефлексия. Түмүк.

- Антоша, туох туһунан кэпсиэн этэй? Бүгүн оҕолор эһиэхэ тугу эһии сананы билиһиннэрдилэр?

К- Уой, үөрүүбүттэн умһан бистим дии... Өйдөтөн биһерин эрэ.

Оҕолор бүгүгүнү дьарыкка тугу саһаны билбиттэрин бэйэлэрин тылларыһан кэпсииллэр.

- Маладыастар оҗолор, Антоша эмиэ, Аны да ыалдыттыы кэлэр буолаар. Биһиги күүтүөхпүт. (клоун оҗолору кытта быраһаайдаһан тахсан барар).

- Манан биһиги дьарыкпыт бүтэр, көхтөөхтүк кыттыбыккыт иһин баһыбаларын, көрсүөххэ диэри.

Открытое занятие
Тема: «Хаар уонна уу алыптара».
(Средняя гр.)

Никонова Прасковья Тарасовна,
воспитатель МКДОУ «Детский сад № 12
«Мичил»», с.Намцы

С.Намцы 2015 г.